

Kort verslag thema bijeenkomst: *Samenhang en meerwaarde van mentoring en LOB* (Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding)

Bijeenkomst van de VO-raad en Sardes

12 oktober 2011 in Utrecht

'Versterken door verbinding'.

Studie- en beroepskeuze en loopbaanbegeleiding krijgen steeds meer aandacht op scholen. Goede en bewuste keuzes kunnen immers voortijdig schoolverlaten voorkomen. LOB biedt ook kansen voor mentoring, coaching en persoonlijke begeleiding. In deze bijeenkomst is getracht beide werelden samen te brengen en over en weer de meerwaarde te laten zien. Vandaar dat het motto voor deze bijeenkomst was: *Versterken door verbinden.*

Op de bijeenkomst waren ongeveer 40 deelnemers uit het hele land aanwezig. Veelal VO-scholen die de mogelijkheden willen verkennen hoe zij LOB (beter) in hun school kunnen inbedden en daarnaast geïnformeerd willen worden over concrete instrumenten zoals mentoring om dat beleid in te vullen. Naast vertegenwoordigers van scholen, waren er enkele projectleiders van mentoringprojecten aanwezig.

Het programma van woensdagmiddag 12 oktober 2011 zag er als volgt uit:

13.30 – 13.45 uur	Welkom door Karin Vaessen van Sardes (Kennispunt Mentoring) en Karen Oostvogel (VO-raad).
13.45 – 14.05 uur	Inleiding door Karen Oostvogel van de VO-raad over het project 'Stimulering LOB'.
14.05 - 14.25 uur	Verkenning van de mogelijkheden en kansen voor mentoring in LOB en meerwaarde van mentoring in LOB, door Karin Vaessen van Sardes/Kennispunt Mentoring.
14.25 – 15.00 uur	Praktijkvoorbeeld : Het mentoringproject Me4URFuture van de Beroepskolom Stedendriehoek (Apeldoorn, Zutphen, Deventer). Projectleiders Hannah de Jong en Tineke Greutink vertellen over de drie pilots mentoring in het VO en hun inbedding in het LOB-beleid van de scholen.
15.00 – 16.00 uur	Werken in subgroepen. De groepen gaan in gesprek over de samenhang tussen mentoring en het LOB-beleid van een school en de manier waarop beiden elkaar kunnen versterken.
16.00 – 16.30 uur	Plenaire terugkoppeling en afronding.
16.30 uur	Afsluiting met een drankje.

Karin Vaessen van Sardes en projectleider van het Kennispunt Mentoring opent de bijeenkomst en is verheugd over de hoge opkomst van scholen voor voortgezet onderwijs.

Het Kennispunt Mentoring is het landelijke expertise centrum voor mentoring in het onderwijs en organiseert regelmatig kenniskringbijeenkomsten. De VO-raad heeft het project Stimulering LOB. Beide organisaties hebben de handen in elkaar geslagen omdat zij de meerwaarde zien van het instrument mentoring in het LOB-beleid van scholen.

VO-raad:

Voor meer informatie over het project "stimulering LOB" zie de power point presentatie van de VO-raad (en www.vo-lob.nl).

Sardes/Kennispunt Mentoring:

Voor meer informatie over mentoring in Nederland en het Kennispunt Mentoring zie de power point presentatie van Sardes (en www.kennispuntmentoring.nl). In de presentatie is ingegaan op de

stand van zaken in Nederland, activiteiten van het Kennispunt Mentoring, kenmerken en typen van mentoringprojecten, succescriteria en onderzoeksresultaten uit binnen- en buitenland en tot slot de effecten voor mentees, mentoren en scholen.

VSV-Stedendriehoek; praktijkverhaal:

Derde programma onderdeel op de middag is een praktijkvoorbeeld uit de beroepskolom VSV-Stedendriehoek Apeldoorn, Zutphen en Deventer. Van dit onderdeel is geen power point toegevoegd, vandaar dat deze presentatie in dit verslag meer uitgebreid is (zie ook www.beroepskolom-stedendriehoek.nl).

De projectleiders Hannah de Jong en Tineke Greutink vertellen over hun drie pilots mentoring in het voortgezet onderwijs en de wijze waarop de mentoringprojecten ingebed zijn in het LOB-beleid van de scholen. De beroepskolom is een samenwerkingsverband van vmbo en mbo-scholen. Alle 22 vmbo-scholen doen mee in de beroepskolom. De projecten worden nog betaald vanuit de vsv-gelden. Mentoring richt zich van daaruit op potentiële schoolverlaters.

Belangrijkste knelpunten op scholen zijn:

- veel schoolverlaters in derde en vierde leerjaar vmbo (ongediplomeerd)
- "gat" tussen vmbo-mbo (leerling raakt uit beeld)
- hoge uitval en switchgedrag in eerste leerjaar mbo

Belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:

- onvoldoende beroeps- en opleidingsbeeld
- verminderde motivatie en prestatie (met name in derde en vierde jaar)

Vanuit deze ervaren knelpunten onstond het plan voor peer-mentoring; als één van de LOB-middelen, naast andere reeds bestaande LOB-activiteiten op scholen. De methodiek mentoring is bedoeld voor een kleine groep leerlingen; mentoring kan voor potentiële schoolverlaters een steuntje in de rug zijn. Deze methodiek is nadrukkelijk niet bedoeld voor zorgleerlingen.

De plannen zijn samen met vmbo-scholen ontwikkeld. Deze gaven aan geen voorkeur te hebben voor volwassen mentoren, maar juist voor mbo-leerlingen of oudere medeleerlingen (peer-mentoring). De opleiding Onderwijsassistenten (en anderen) gaf aan dat de mentoring begeleiding goed in hun curriculum paste. De mbo-studenten krijgen studiepunten voor inzet als mentor.

In de stedendriehoek werken ze momenteel met drie mentoringprojecten in het kader van LOB:

- 1) Me4U: ouderejaars leerlingen begeleiden eerste jaars leerlingen (intern project)
- 2) Me4URFuture: tweede jaars mbo leerlingen begeleiden vierdejaars vmbo-leerlingen (extern project). De begeleiding duurt 1 jaar, tot aan het examen.
- 3) Dit jaar is men gestart met het *10-10 project*. Eerste jaars mbo-cursisten begeleiden eind vierde jaars vmbo-leerlingen.

Alle drie de projecten worden kort toegelicht qua methodiek en werkwijze (o.a. samenstellen koppels in speeddaten).

Uitgebreid wordt ook stilgestaan bij het profiel van de mentees (leerlingen die begeleid worden, de potentiële schoolverlater). Bij Me4URFuture gaat het om leerlingen die bijvoorbeeld geen idee hebben welke richting ze na het vmbo op willen gaan, slechte resultaten halen, hoog verzuim hebben, onvoldoende back-up in hun omgeving, motivatieproblemen hebben, ongewenst gedrag vertonen en/of moeite hebben met contact maken.

Ook het *10-10 project* wordt toegelicht, omdat dit goed past binnen het thema vandaag. In dit project begeleiden eerste jaars mbo-studenten instromende mbo-leerlingen (van zelfde opleiding). Op advies van de intaker kan de leerling zich vrijwillig aanmelden. De intaker selecteert leerlingen, waar hij twijfel en onzekerheid bespeurt. De matchingsdag is direct na het examen. De mentorbegeleiding loopt van 10 weken voor (de leerling loopt onder andere mee op school en gaat mee naar de stage van de mbo-leerling) tot 10 weken na de overstap naar het mbo. In deze weken kan de leerling er achter komen of hij een juiste keuze voor een opleiding heeft gemaakt. Zo niet, dan kan hij nog switchen en krijgt hij andere intensieve begeleiding naar uiteindelijk wel een goede

keuze. Doel van dit project is het maken van een goede en bewuste keuze en het voorkomen van latere uitval. Winst ligt zowel aan de kant van de mentee als van de mentor (bijvoorbeeld versterken begeleidingsvaardigheden, reflectie op eigen keuzes en verhogen motivatie en betrokkenheid).

Tot slot laten de projectleiders trots hun web applicatie zien waarin de voortgang van de koppels te zien is.

Samenvattend concluderen de projectleiders Hanneke de Jong en Tineke Greutink de volgende resultaten van de diverse mentoringprojecten:

- maken van een bewuste keuze
- verkrijgen van goed beroepsbeeld
- verhogen motivatie voor school
- vergroten zelfvertrouwen
- en tot slot een positieve gedragsverandering.

Werken in subgroepen:

Na de pauze heeft men in twee subgroepen gewerkt aan de volgende vragen:

1. Hoe kunnen LOB en Mentoring elkaar (op uw school) versterken?
2. Aan welke voorwaarden moet een mentoringproject (in het kader van LOB) voldoen?

De deelnemers hebben uitgebreid kennis en ervaring uitgewisseld hoe zij LOB op hun school vormgeven en welke knelpunten zij daarbij ervaren.

Duidelijk werd dat de meeste scholen aan het begin staan van de invoering van LOB op hun school. LOB integraal invoeren is nog een lange termijn doelstelling. De inzet van mentoring in dat kader is voor veel scholen dan ook nog een stap te ver. Wel geven zij aan de meerwaarde van mentoring te zien in dit kader.

Kosten van mentoring is wel een punt waar veel scholen over na moeten denken. 1000 à 1500 euro per leerling per jaar zijn bedragen waar je rekening mee moet houden. Daarin zijn dan wel echt alle projectkosten verrekend. Opgemerkt wordt dat je dit moet afzetten tegen alle kosten die de maatschappij en de scholen maken voor verkeerde keuzes, switch gedrag, langere studieduur of zelfs voortijdige uitval, uitkeringen etc. Dan kan dit kostenplaatje in een heel ander licht worden gezien.

Plenaire afsluiting:

Karin Oostvogel van de VO-raad sluit de bijeenkomst af met enkele slotopmerkingen:

- Meerwaarde van mentoring in LOB is ook dat leerlingen met externen in aanraking komen, wat hun leef- en leerwereld vergroot.
- Ook scholen kunnen door de inzet van mentoring meer en andere externe contacten met bedrijven en professionals opbouwen.
- Belangrijk is dat een school eerst een visie op LOB-beleid heeft. Dan pas zouden instrumenten zoals mentoring een plek moeten krijgen. Mentoring heeft ook meer effect als de leerling al in een breder LOB-proces zit.
- Kies niet voor losse projecten, maar streef naar een integraal en samenhangend LOB-beleid.

De volgende aanvullingen uit de zaal worden hierop gemaakt:

- Ook zijn er voorbeelden die juist andersom hebben gewerkt. Op de Haagse Hogeschool was studentmentoring eerst een project. Jaren later werd dit pas ingekaderd in een breder LOB-beleid.
- Nog te vaak worden door het hoger onderwijs (mentoring-)projecten gestart. Advies zou zijn om het samen te doen met het voortgezet onderwijs en de gezamenlijke verantwoordelijkheid te dragen. De "pijn" zit weliswaar bij (uitval in) de vervolgopleiding, maar er ligt een gedeelde verantwoordelijkheid.
- Ook vanuit Twente komt het advies om het vooral samen te doen. Zet alle betrokkenen in en zorg voor een breed draagvlak vanaf de start.
- Aanvulling is ook om op de rol van de ouder te letten. Wat heeft deze leerling nodig: van school, van ouders en van peers. Vergeet niet dat de invloed van ouders (in positieve en negatieve zin) heel groot is.

De VO-raad en Sardes bedanken de aanwezigen tot slot voor hun aanwezigheid en inzet bij deze bijeenkomst.